

DR. BENEDEK ISTVÁN
igazgató
Ady Endre Közgazdasági Szakkollégium
Budapest

Háromdimenzió

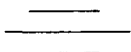
Bátor vállalás pedagógusnak lenni. Még bátrabb, ha az állandó nyilvánosság és napi megmérettetés után (mellett) kőtetbe is rendezzük negyedszázados örömeinket, küzdelmeinket, meditációkat és útkeresésünket. A legbátrabb közülünk Farkas Olga tanár és pályatársunk.

Útkeresés és továbbadás – 25 év a pedagógusi pályán – című kötetében (Designer Stúdió Bt., Szeged, 2000) osztja meg velünk, érdeklődő kollégákkal szakmai történéseit. Teszi ezt nyílt, őszinte teljességgel, következetesen. Nem kér reflexiót, elismerést vagy vitát, csupán összegez.

Kitűnő szakmai operatőr és diagnosztaként fókuszál. Elindul az egészből, majd fokozatosan szűkít. Ahogyan megéli a szűkítés kínzó követelményét. Válaszút elé kerülünk mindannyian, akik a tudományba ártjuk magunkat. Nem lehet minden izgalmas területet egyszerre művelni, legalábbis magas fokon nem. A szerző is így jut el a pedagógia teljes harcmezejéről a gyermek és ifjúsági problémákra át a minőségügyig. A köztes állomásokon is megáll. Annyit tartózkodik ott, amennyivel használni tud. A tapasztalás felemelő érzésével továbbáll. Kis diák után jöhet a nagy diák, majd a felnőtt diák, a hallgató. A kisiskola után az Universitas. Nincs kihagyott lépcső, megszolgált minden helyzetért, minden helyzetben.

Az operatőr és diagnosztja szűkít, hogy a nagy általánosságból eljusson a lényeghez, és közben megragadja az egyedit. A minőség témakörében kíván releváns választ adni szakmai fehér foltokra, nem törődve és nem behódolva az éppen divatos diszciplináriusoknak. Ebben a szolgáló tartásban van valami egyedi, fegyelmezett kutatói attitűd. Talán ez a vállalás titka is.

Amikor valamennyien kerek évfordulóhoz érünk, érdemes lesz ilyen „farkasolgasan” leltározni. A közoktatás embertpróbáló kitörési pontjait csak így láthatjuk. A bölcsélet így szól: „*Aki mindig a hegytetőn állt, nem ismeri a feljutás örömét*”. Induljunk a hegytetőre, köszönjük a példát!

DR. OLÁH JÁNOS
főiskolai tanár
SZTE Juhász Gyula Tanárképző Főiskolai Kar
Szeged

Jegyzetek a román intézményes oktatás reformjáról

– SZERKESZTETTÉK: FODOR LÁSZLÓ ÉS SZÓKE-MILINTE ENIKÓ –

A Román Köztársaság lakosainak száma 23 200 000 (1995). 1992-ben a lakosság 45,5%-a volt 30 évesnél fiatalabb. A népesség 88%-a román, 8%-a magyar, 4%-a cigány, 1%-a német nemzetiségű. Románia területe 247 502 km². Az országnak 41 megyéje van.

A román oktatási rendszert úgy alakították ki, hogy kielégítse a gyorsított ipari fejlődés szükségleteit. 1989-ig a felső középfokú iskolák 90%-a volt ipari vagy közgazdasági orientáltaságú. Az 1989-es forradalmi események jelentős változásokat hoztak az oktatásügy területén is. A kötelező

oktatást nyolc évre csökkentették, a tankötelezettség 6–16 éves korig tart. Nagy figyelmet fordítottak a II. vh. előtti, nagy hagyományú liceumokra, az osztálynagyságot és az óraterheket csökkentették, az egyetemek autonómiához jutottak. A finanszírozásba a helyi hatóságokat is bevonták. Az oktatási törvényt 1995 augusztusában fogadta el a román parlament.

A román oktatás még ma is erősen központosított, ahol a minisztériumnak kiemelt szerepe van, de az 1995-ös törvény több felelősséget adott az iskoláknak és a tanfelügyelőknek. 1992-ben az állami jövedelem 3,6%-át fordították oktatásra. A tankönyvek ingyenesek. Az óvónőket és a tanítókat hároméves főiskolákon képezik, a felső tagozat és a középiskolák tanárait négyéves egyetemen. A tanároknak ötvenente kötelező továbbképzésen kell részt venniük, és három év gyakorlat után véglegesítésük érdekében vizsgát kell tenniük. A tanárközpontok által szervezett továbbképzésen való részvétel az alapja a kezdő tanári III. fokozatból a II., ill. az I. fokozatba való lépésnek. Vidéken a pedagógusok mintegy egyötöde nem szakképesített tanár. A tanárok munkáját szakfelügyelők ellenőrzik (300 tanárra jut 1).

A diákoknak pedagógiai dossziéjuk van, mely tartalmazza a tesztek eredményeit és a pályaválasztási bizottság ajánlatát a továbbtanulást illetően. A nyolcadikosoknak kb. 24-28%-a nem tanul tovább.

Az oktatási reformnak nagy lökést adott az 1993-ban kiadott Reform és oktatás Romániában: feltételek és perspektívák c., a Pedagógiai Tudományok Intézete által kiadott és az érintettek által kedvezően fogadott tanulmány.

Ezt az alkotó, megújító folyamatot mutatja be az említett kötet. Szerzői elismert romániai szakemberek: Bajcsi Ildikó (igazgató, Bod Péter Tanítóképző Főiskola, Kézdivásárhely), Beder Tibor (főtanfelügyelő, Hargita Megyei Tanfelügyelőség, Csíkszereda), dr. Fodor László (egyetemi adjunktus, BBTE), dr. Murvai László (vezérigazgató, OM, Bukarest), Szabó Gábor (tanfelügyelő, Kolozs Megyei Tanfelügyelőség, Kolozsvár), Szócs Judit (alelnök, Romániai Magyar Pedagógusok Szövetsége, Gál Kelemen Területi Oktatási Központ, Kolozsvár), Szőke-Milinte Enikő (egyetemi tanársegéd, BBTE), Szabó Thalmeiner Noémi (egyetemi gyakornok, BBTE), 2 kolozsvári egyetemi hallgató: Kovács Zsuzsa és Székely Noémi (BBTE) és egy magyarországi szakember: Nanszákne dr. Cserfalvi Ilona (főigazgató-helyettes, Kölcsey Ferenc Református Tanítóképző Főiskola, Debrecen).

A könyvben a következő témákról lehet olvasni: a tanügyminisztérium a reformfolyamatban, a pedagógusképzés korszerűsítési törekvései, a főiskolai tanítóképzésről, tanfelügyelőségek a tanügyi reform szolgálatában, a pedagógusok házána (tanárközpontok) feladatai, az elemi oktatás problémái, a tanárképzés új feladatai, a tankönyvírás megújulása.

Az új kor követelményeinek megfelelő feladatok megvalósítása nem könnyű, hiszen Románia nagy és kis földrajzi tájegységekből áll, melyek (és a bennük élő emberek) jelentősen különböznek egymástól. Az egészséges székely humor sűrűsödik abban a vélt állításban, amely szerint Székelyudvarhely egyik temetőjében van egy sírköve felírva (Beder Tibor szerint): „Itt is jobb mint Csikban.” Ebben egy igen erős regionális tudat jut kifejezésre, mely szerint a világ legbiztonságosabb helye a Szülőföld. Így azonban sok olyan dolgot kell tudnia egy székely tanulónak, amely nem feltétlenül szükséges egy Szeben megyei román nemzetiségi tanulónak. Minden Hargita megyei diák azáltal, hogy magyar, többlet hordozója, amely azonban a román nyelv elégtelen ismerete nélkül hátrányára válhat, ezért írta Benedek Elek: „Az állam nyelvét meg kell tanulnod, az anyanyelvet nem szabad elfelejtened.”

A fentiek is bizonyítják, hogy a kötet nemcsak érdekes, hanem hasznos olvasmány is.

Educatio Kiadó, Kolozsvár, 2000, 86 p.

